

Kestävän kehityksen mallikoulu Keravalla

Keravanjoen yläkoulussa on päästy hyviin tuloksiin energian ja materiaalien säästämässä sekä jätteiden lajittelussa. Yhteistyön ja positiivisuuden siivittämänä kestävä kehitys on muuttunut osaksi koulun arkea.

TEKSTI JA KUVAT: PEKKA KARPPINEN, VIESTINTÄTOIMISTO KLANGA

Keravanjoen koulun Jaakkolan toimipiste liittyi Julkisten kiinteistöjen energiatehokkuuden parantamishankkeeseen vuonna 2013, jolloin hanke käynnistyi Uudellamaalla. Tuolloin alkoi myös biologian ja maantiedon opettaja **Merja Tuuralan** toiminta koulun ekotukihenkilönä.

”Tehtäväni on lähinnä pitää ympäristöasioita esillä ja tarvittaessa opastaa opettajakollegoita. Kun minulta esimerkiksi kysytään, mihin astiaan mikin jätejäte kuuluu, neuvon tai otan asiasta selvää.”

Koulussa on tehty hankkeen aikana lukuisia energia- ja materiaalitehokkuutta parantavia toimenpiteitä. On opittu sammuttamaan valot ja tietokoneet. Pukuhuoneiden ja suihkutilojen valaisimiin on asennettu liiketunnistimet. Liikuntasalin loisteputket on vaihdettu ledeihin. Kaukolämpökeskus ja osa lämpötermostaateista on uusittu. Lämmitysjärjestelmään asennettua lämmön talteenottolaitteistoa tarkkaillaan ja pidetään puhtaana, jotta se toimii mahdollisimman tehokkaasti.

Lisäksi on kehitetty jätehuoltoa ja hillitty ruokahävikkiä sekä paperinkulutusta. Sekajätteen määrää on saatu vähemmäksi lajittelemalla mm. muovit, paperit, metallit ja biojätteet erikseen. Ruokaa koululla ei valmisteta, mutta sen kulutusta seurataan ja sitä pyritään tilaamaan vain tarvittava määrä. Kopiokoneisiin on vaihdettu oletusasetukseksi kaksipuolinen mustavalkotulostus.

”Hienointa on, että nuoret ovat mukana ympäristötoiminnassa. He suunnittelevat ja tekevät monenlaisia energiansäästöön ja jätteiden vähentämiseen liittyviä juttuja”, Tuurala kiittelee.

Ympäristöraati osallistaa oppilaat

Koulussa on oppilaista koostuva ympäristöraati, jonka toimintaan osallistuu vuosittain 40 – 50 oppilasta kaikilta luokkatasoilta, Lapilan toimipisteen alakoululaiset mukaan lukien. Raati järjestää ympäristöaiheisia tapahtumia ja kokoaa tietoja mm. sähkön, lämmön ja veden kulutuksesta.

”Opastamme ja informoimme muita oppilaita uutiskirjeiden ja aamunavausten kautta”, yhdeksäsluokkalaiset ympäristöraatilaat **Leevi Laukka** ja **Eetu Paavola** kertovat.

Energiansäästön ohella pojat pitävät tärkeänä jätteiden lajittelua, jolla edistetään materiaalien kierrätystä. Ympäristöraati hoitaa pullojen keräyksen ja saa käyttää panttirahat omaan toimintaansa.

Vaikka raati on näkyvässä roolissa, olennaisinta on kaikkien oppilaiden osallistaminen.

Kotitaloustunneilla opetellaan ruoan valmistusta sähköä säästäen. Apuna ovat energiapihit induktioliedet. Astioita ja pyykkiä pestään täysin koneellisina. Ruokalassa ohjeistetaan ottamaan lautaselle vain sen verran ruokaa minkä jaksaa syödä. Teknisissä töissä syntyvä jätteeu toimitetaan polttoon, ja tekstiilitöiden ylijäämätilkut käytetään uudelleen.

Kouluisäntä **Jukka Partanen** kiertää päivän päätteeksi tarkistamassa, että luokkien valot, tietokoneet ja kosketusnäytöt on sammutettu.

”Mitä lähemmäs joulua mennään, sitä vähemmän valoja jää päälle, koska ne on helppo havaita pimeään vuodenaikaan. Keväällä ja alkusyksyllä sammuttaminen tahtoo unohtua useammin.” Sähkön, veden ja kaukolämmön kulutusta hän seuraa viikoittain.

”Silloin, kun minulla on oppilaita työelämään tutustumisjaksolla, käymme yhdessä ottamassa kulutuslukemat muistiin.”

Kaikki kulutukset ovat olleet viime vuosina mukavassa laskussa: esim. 2015 – 2016 sähkön kulutus väheni 4,5 prosenttia, veden 2,5 ja lämmön peräti 12,4 %. Toimenpiteiden tavoitteena on aina myös hyvä sisäilman laatu. Kiinteistöön on asennettu kahdeksan luokkakohtaista ilmanvaihtokonetta, mikä on lisännyt sähkönkulutusta. Päiväsaikaan ilmastoinnit toimivat täysillä ja öisin puolitehoilla; kokonaan laitteita ei enää sammuteta.

Hyviä tekoja hyvillä mielin

Rehtori **Sirpa Nenosen** mukaan koulun väki on edennyt kestävän kehityksen tiellä pienin askelin, jokapäiväisiä tekoja painottaen.

”Mukanaolo energiatehokkuuden parantamishankkeessa on tuonut meille ennen kaikkea hyvää mieltä. Olemme voineet omalla toiminnallamme vaikuttaa ilmastonmuutokseen.”

Vuonna 1965 valmistunut Jaakkolan koulukiinteistö on tullut käyttöikänsä päähän, ja 2021 lienee edessä muutto Lapilan koulun tontille kaavailtuun uuteen yhtenäiskouluun. Energian ja materiaalien säästäminen on vakiintunut osaksi arkea, joten omaksutut toimintatavat siirtyvät aikanaan uuteen rakennukseen henkilöstön ja oppilaiden mukana.

Kasvihuonekaasupäästöjen ja kiinteistökulujen leikkaamiseen tähtäävään hankkeeseen osallistuvat kaikki kymmenen uusmaalaisista KUUMA-kuntaa. Vetovastuu on Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksella.

”Parhaat tulokset on saavutettu niissä kiinteistöissä, joissa ihmiset tekevät asioita yhdessä ja hyvällä fiiliksellä”, projektikoordinaattori **Tapani Hänninen** tiivistää.

”Perusekotukitoiminnan ohella erityisesti kiinteistöhoitajien ja kouluisäntien oma aktiivisuus ja hyvin toimiva yhteistyö ekotukihenkilöiden kanssa ovat tuiki tärkeitä tekijöitä hyviin tuloksiin pääsemiseksi.”

Keravanjoen koulua hän pitää oivallisena esimerkkinä tällaisesta kohteesta. Kulutuskäyrien kääntyminen alaspäin on ansiokasta, mutta pelkkiin tuloksiin ei tuijoteta.

”Haluamme kiinnittää huomiota toimenpiteisiin, jotka ovat johtaneet hyviin tuloksiin, ja mallintaa niitä kuntien muihin kiinteistöihin.”

Ympäristökeskuksen edustaja saapuu kerran tai kahdesti vuodessa kiinteistökohtaiseen kehittämistapaamiseen, jossa voidaan vaihtaa rauhassa ajatuksia. Samalla katsotaan, mitä on jo saatu aikaiseksi ja mitä jatkossa olisi tarpeen tehdä. Kiinteistöhoitajille ja -käyttäjille järjestetään vuosittain kaksi erillistä, puolipäiväistä koulutustilaisuutta. Merja Tuurala sanoo koulutusten antavan hänelle uskoa ja uusia ideoita.

”Kun näkee muita ekotukihenkilöitä, tulee sellainen tunne, ettei tämä olekaan ihan yhden ihmisen touhua vaan tässä on muitakin mukana.”